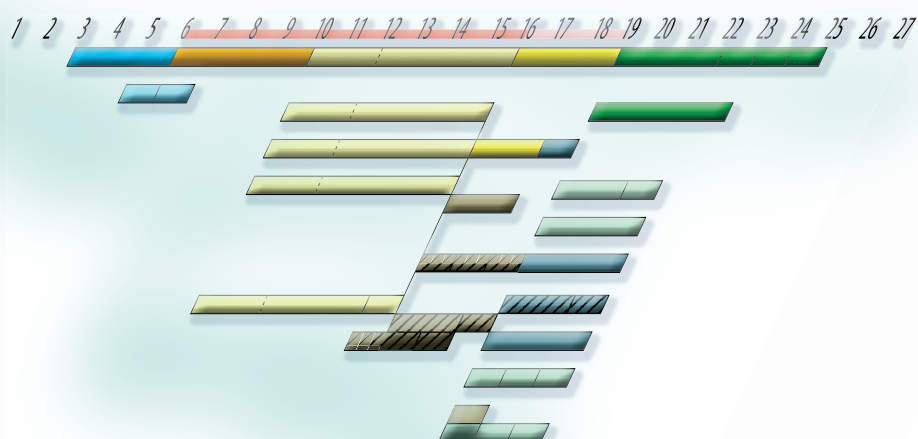

Struktura europejskich systemów edukacji 2009/10:

Diagramy

Diagramy ilustrują strukturę systemów edukacji w krajach Europy od poziomu przedszkolnego po szkolnictwo wyższe. Diagramy dotyczą szkół ogólnodostępnych.

Czym jest Eurydice?

Sieć Eurydice pracując dla twórców polityki edukacyjnej i świata edukacji, przygotowuje i publikuje opisowe analizy systemów edukacji. Sieć składa się z 35 biur krajowych, utworzonych przez ministerstwa edukacji 31 krajów biorących udział w programie *Uczenie się przez całe życie* (państwa członkowskie UE, kraje EOG i Turcję) i z biura europejskiego (EACEA P9) w Brukseli, utworzonego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury). Wszystkie publikacje Eurydice są dostępne za darmo na stronie europejskiej [http:// www.eurydice.org](http://www.eurydice.org) lub poprzez stronę polskiego biura Eurydice www.eurydice.org.pl.

Jak czytać diagramy?

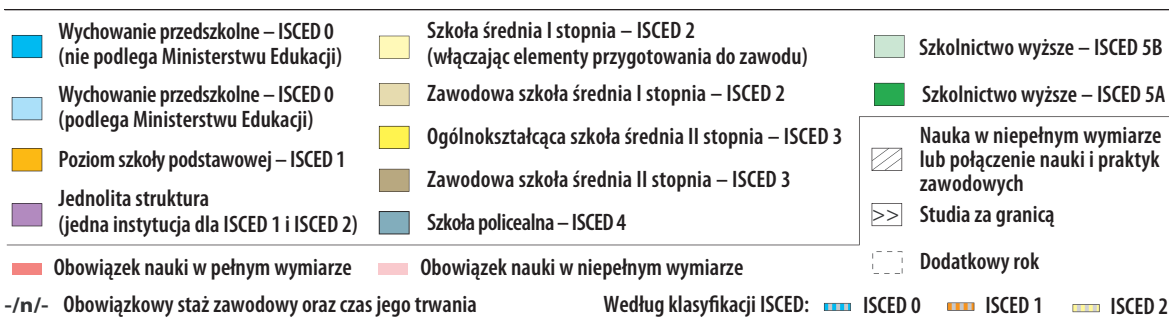
Aby ułatwić porównanie zróżnicowanych systemów obowiązujących w poszczególnych krajach europejskich, w diagramach wzięto pod uwagę jedynie podstawowe ścieżki kształcenia, uznawane za najbardziej reprezentatywne w danym systemie. Diagramy nie obejmują studiów doktoranckich ani kształcenia specjalnego.

Do opisu systemów użyto Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Wykształcenia ISCED (definicje na stronie 8). W przypadku krajów, w których poziomy ISCED nie odpowiada dokładnie poziomom kształcenia w ich systemie, zaznaczono graficznie - dodatkową linią - odniesienie danego poziomu w krajowym systemie do odpowiedniego poziomu ISCED - 0,1 bądź 2. Taki zabieg był konieczny szczególnie w przypadku krajów, w których nie istnieje podział na szkołę podstawową (ISCED 1) i średnią I stopnia (ISCED 2), a edukacja na tych poziomach odbywa się w ramach jednej instytucji.

W systemach, w których występują różne cykle lub etapy kształcenia w ramach poziomów ISCED 1,2 lub 3, zaznaczono je czarną pionową linią. Takiej linii użyto również do oznaczenia czasu trwania programów na poziomach ISCED 4 i 5.

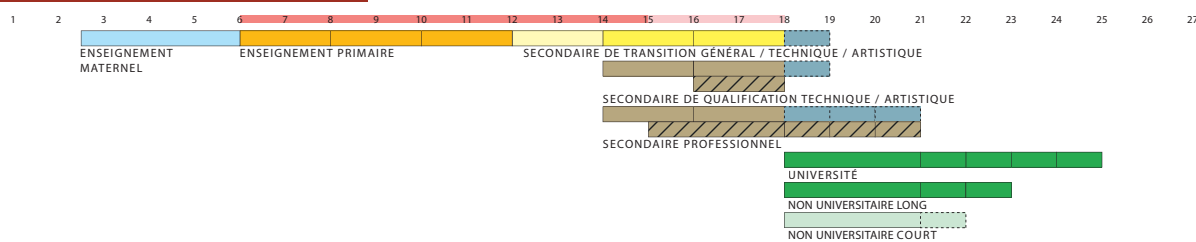
Na poziomie wychowania przedszkolnego, na diagramach pokazano jedynie placówki przedszkolne o charakterze edukacyjnym tj. takie, w których zatrudnia się pracowników posiadających kwalifikacje nauczycielskie. Inne zaś placówki, których pracownicy nie muszą posiadać kwalifikacji nauczycielskich, nie zostały uwzględnione w schematach.

Wiek uczniów zaznaczony w diagramach oznacza „teoretyczny” wiek, w którym uczniowie powinni rozpocząć edukację oraz „teoretyczny” czas jej trwania. Zarówno przypadki wcześniejszego rozpoczęcia edukacji, opóźnienia jej startu, jak i przypadki powtarzania lat lub przerw w kształceniu nie są brane pod uwagę. Dotyczy to głównie poziomu szkół policealnych (ISCED 4) i wyższych (ISCED 5A / 5B), gdzie wiek rozpoczęcia i minimalny czas trwania mogą się znacznie różnić od „teoretycznego”. W krajach, w których informacja o wieku studenta kończącego studia nie ma uzasadnienia, koniec odpowiedniego słupka pozostawiono otwarty. Dokładne informacje dotyczące wieku studentów i tego, jak wygląda udział studentów w określonym wieku w szkolnictwie wyższym można znaleźć na rys. C15 i C16 w publikacji Eurydice *Key Data on Education in Europe 2009* (Kluczowe dane o edukacji w Europie 2009).

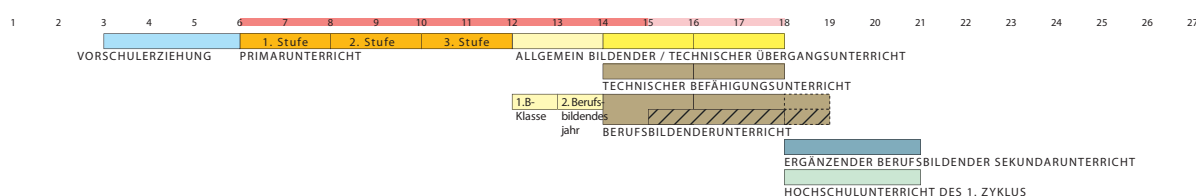

UNIA EUROPEJSKA

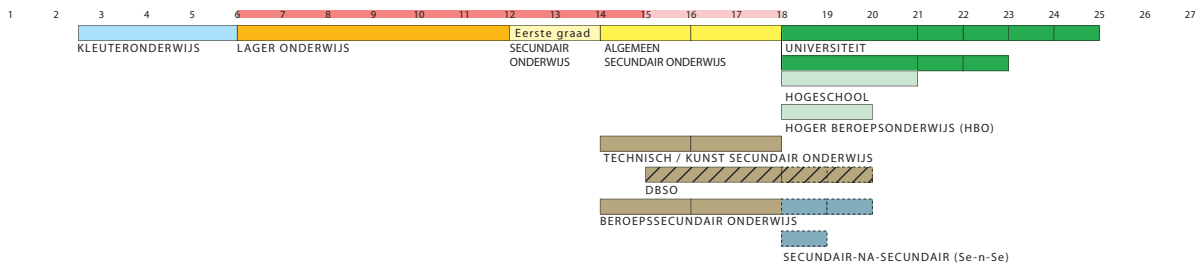
Belgia – Wspólnota Francuska

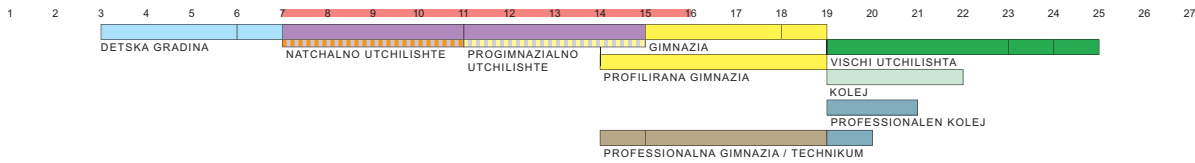
Belgia – Wspólnota Niemieckojęzyczna

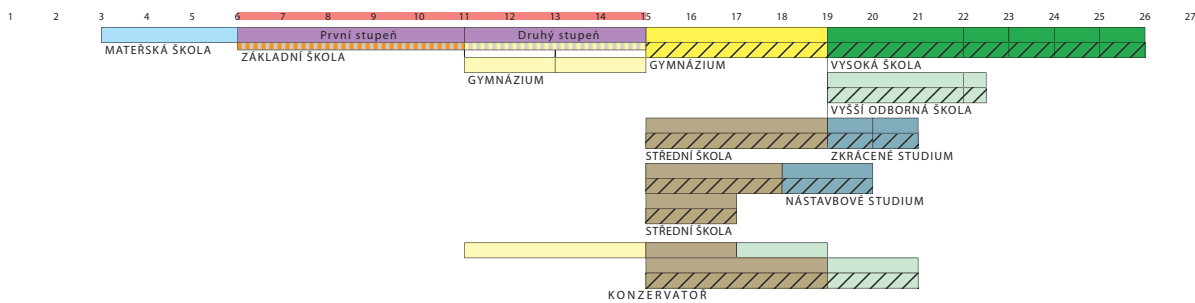
Belgia – Wspólnota Flamandzka

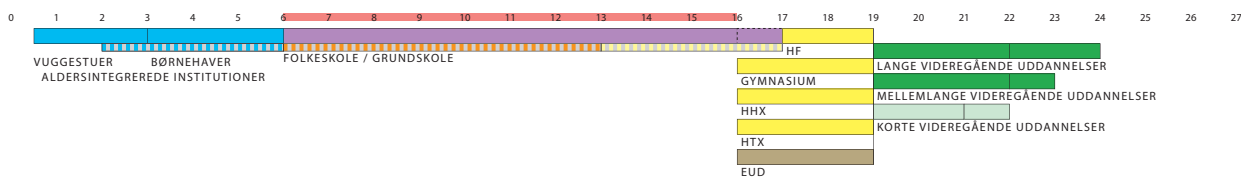
Bułgaria

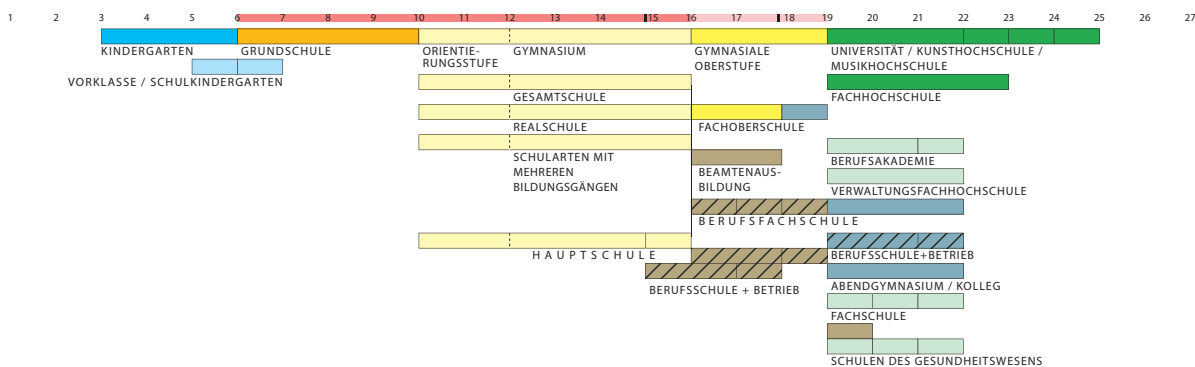
Republika Czeska

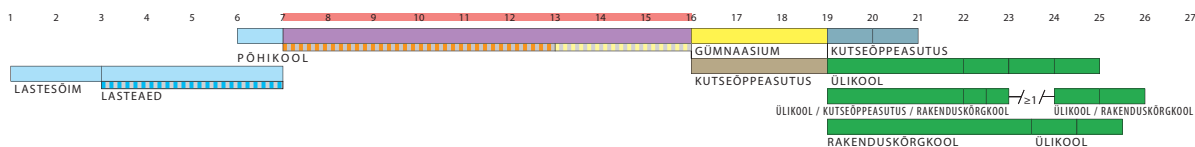
Dania

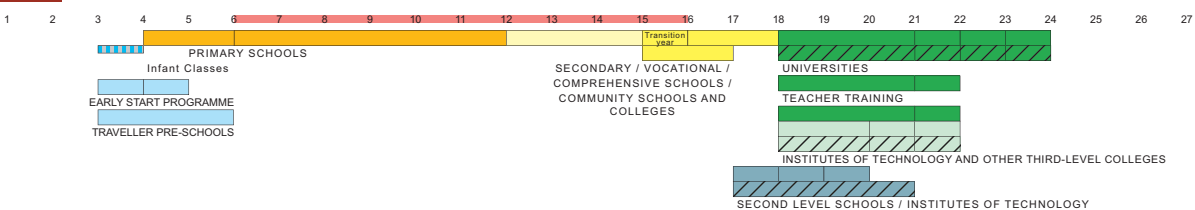
Niemcy

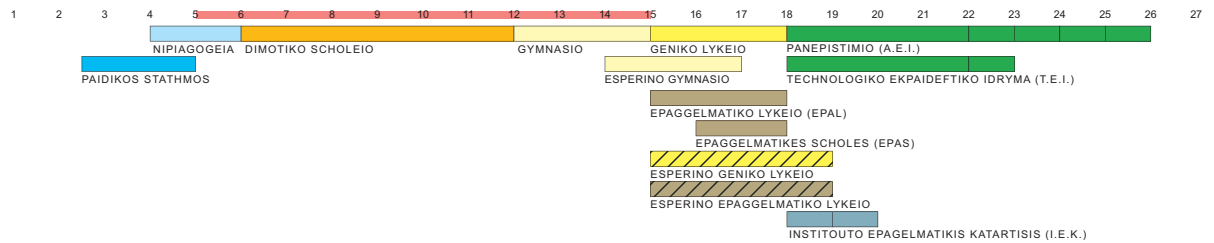
Estonia

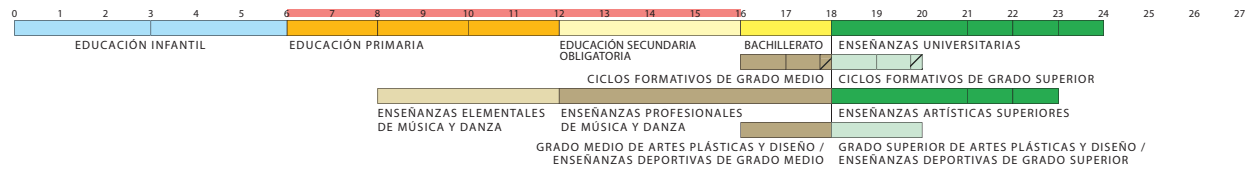
Irlandia

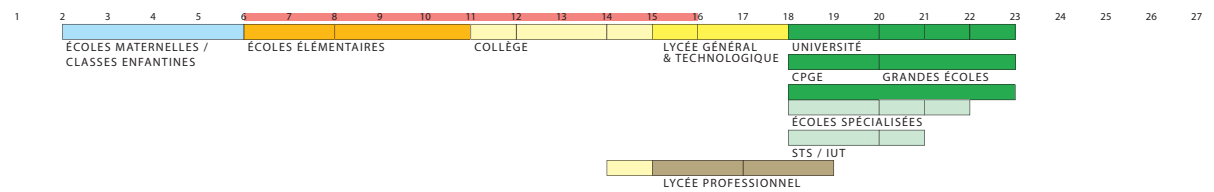
Grecja

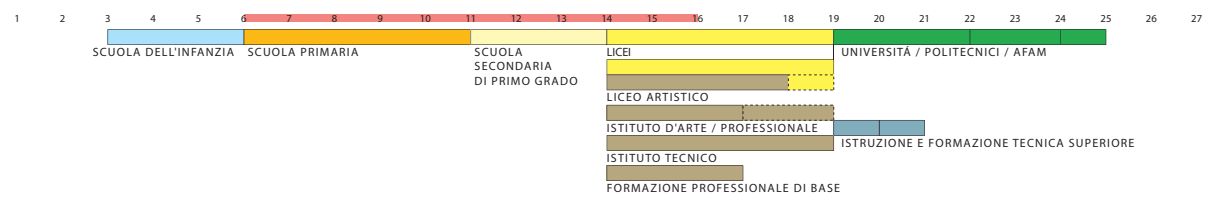
Hiszpania

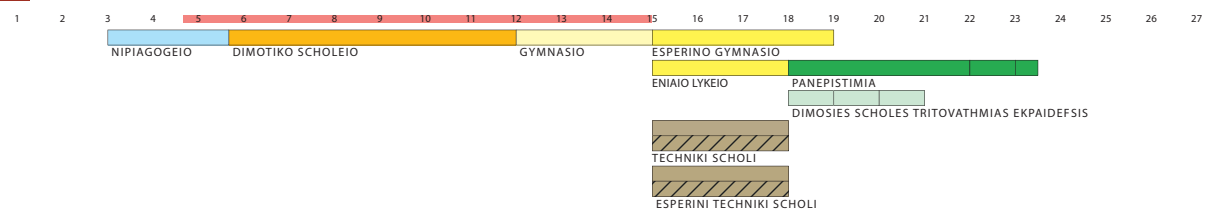
Francja

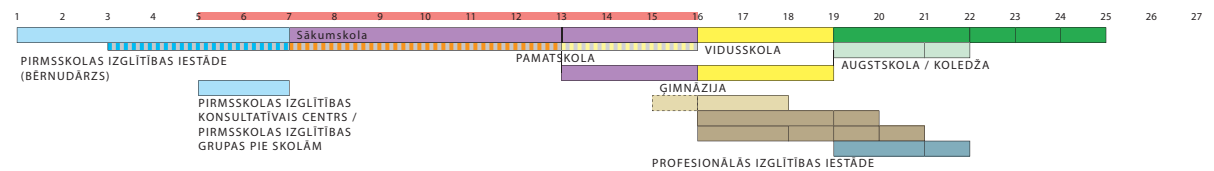
Włochy

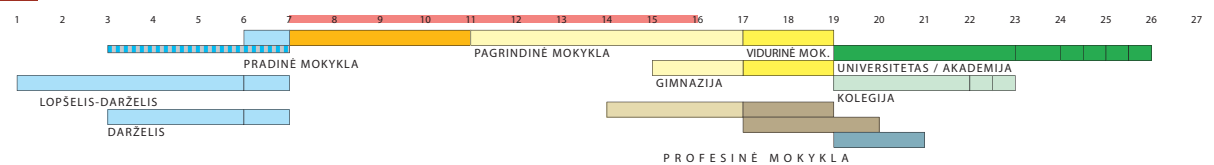
Cypr

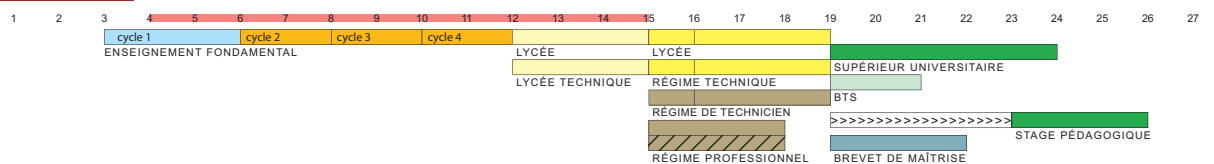
Łotwa

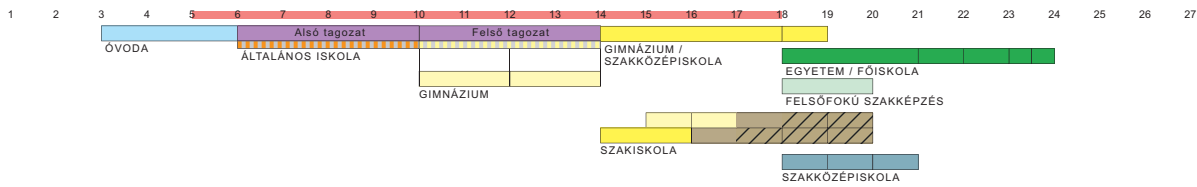
Litwa

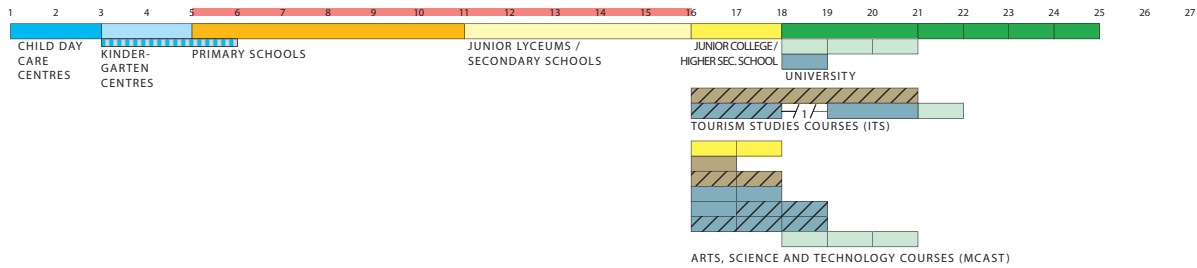
Luksemburg

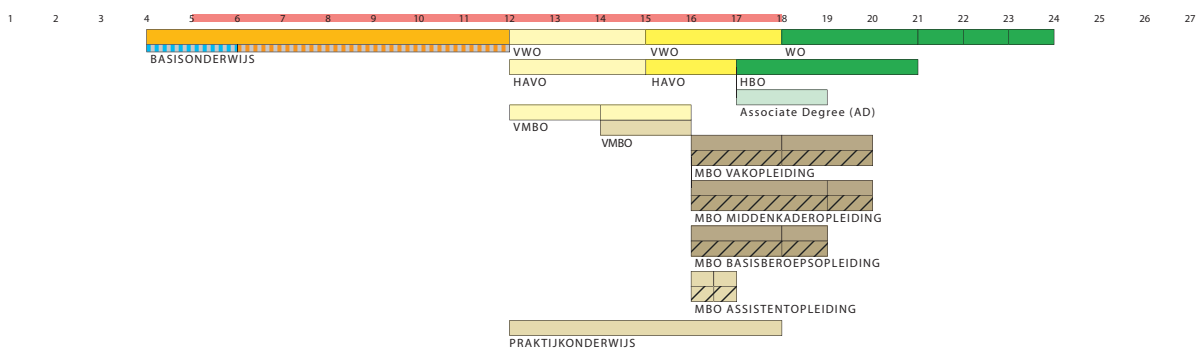
Węgry

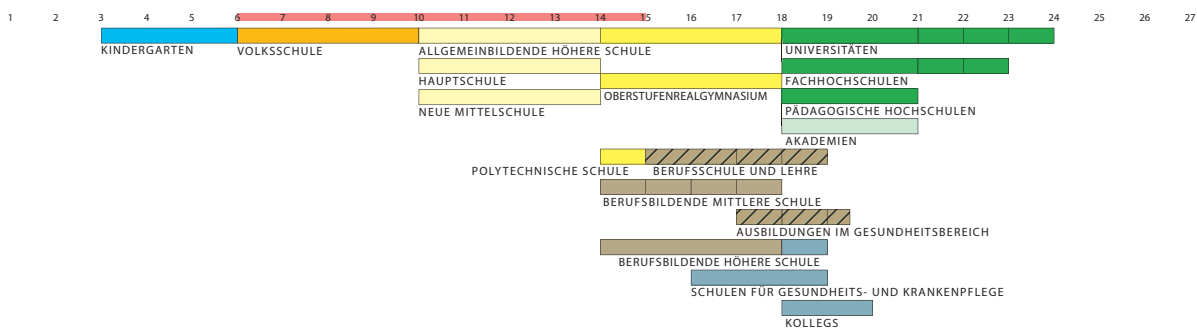
Malta

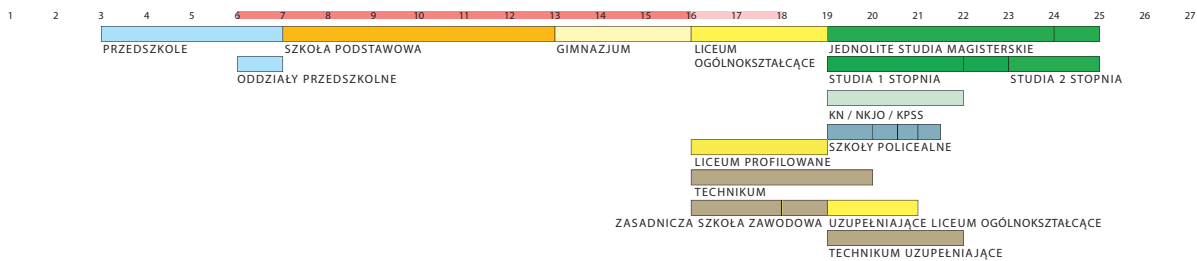
Holandia

Austria

Polska

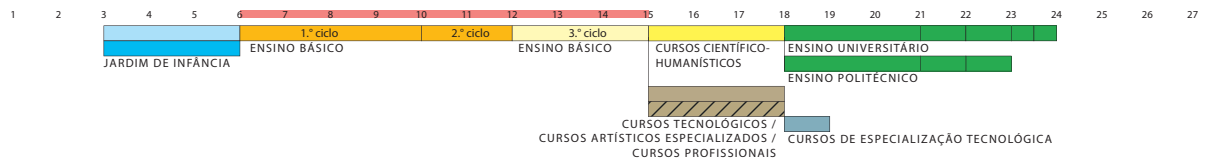

- Wychowanie przedszkolne – ISCED 0 (nie podlega Ministerstwu Edukacji)
- Wychowanie przedszkolne – ISCED 0 (podlega Ministerstwu Edukacji)
- Poziom szkoły podstawowej – ISCED 1
- Jednolita struktura (jedna instytucja dla ISCED 1 i ISCED 2)
- Obowiązek nauki w pełnym wymiarze
- Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze
- Szkoła średnia I stopnia – ISCED 2 (włączając elementy przygotowania do zawodu)
- Zawodowa szkoła średnia I stopnia – ISCED 2
- Ogólnokształcąca szkoła średnia II stopnia – ISCED 3
- Zawodowa szkoła średnia II stopnia – ISCED 3
- Szkoła policealna – ISCED 4
- Szkolnictwo wyższe – ISCED 5B
- Szkolnictwo wyższe – ISCED 5A
- Nauka w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki i praktyk zawodowych
- Studia za granicą
- Dodatkowy rok

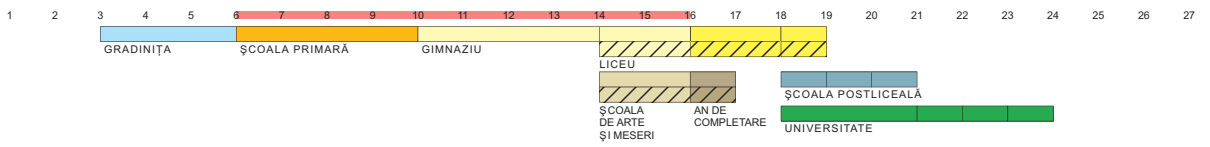
-/n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

Według klasyfikacji ISCED: ■ ISCED 0 ■ ISCED 1 ■ ISCED 2

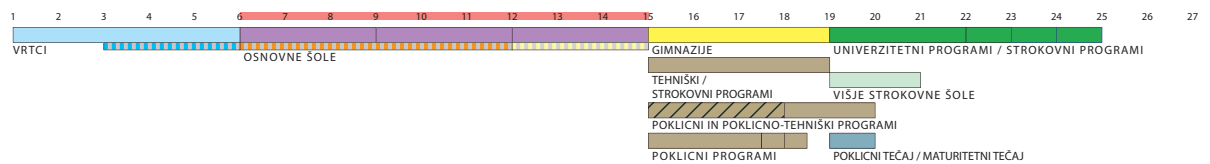
Portugalia

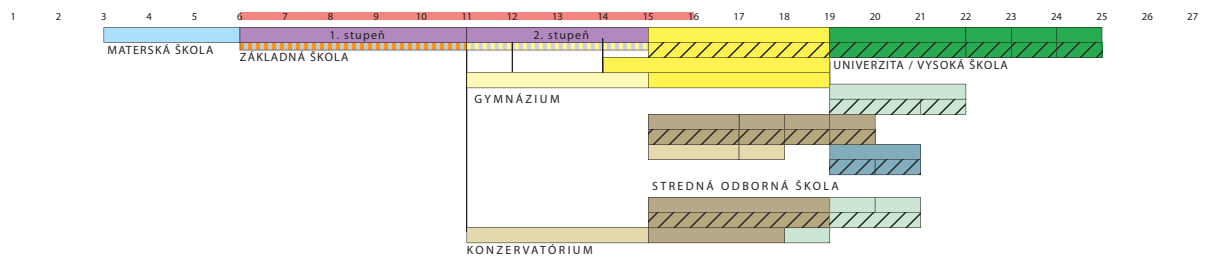
Rumunia

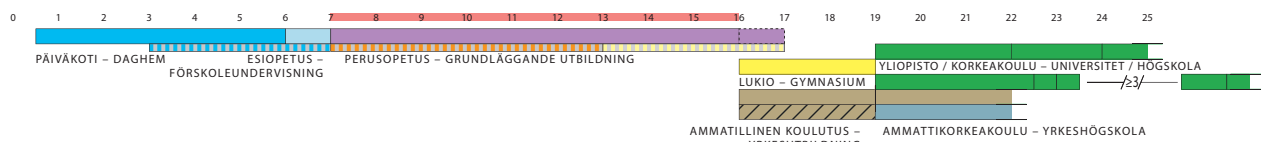
Słowenia

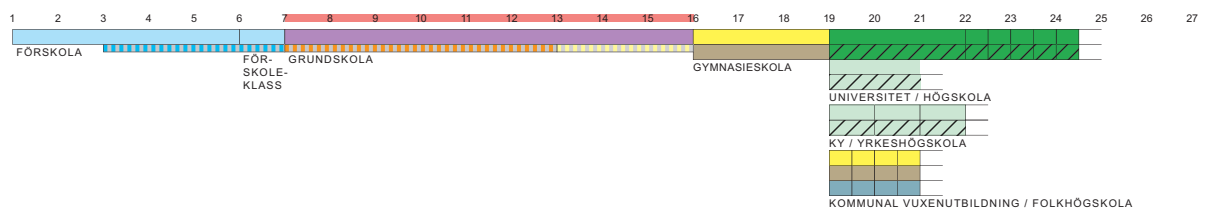
Słowacja

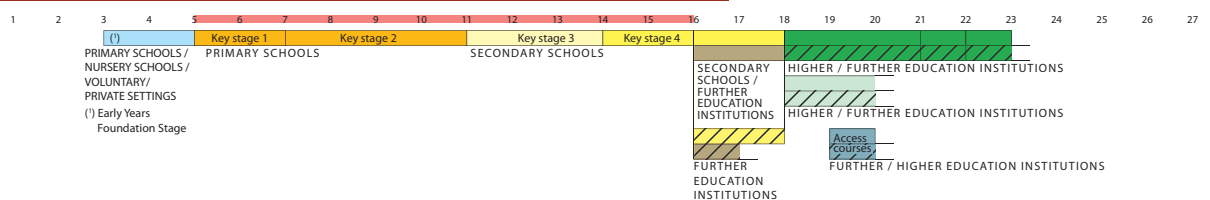
Finlandia

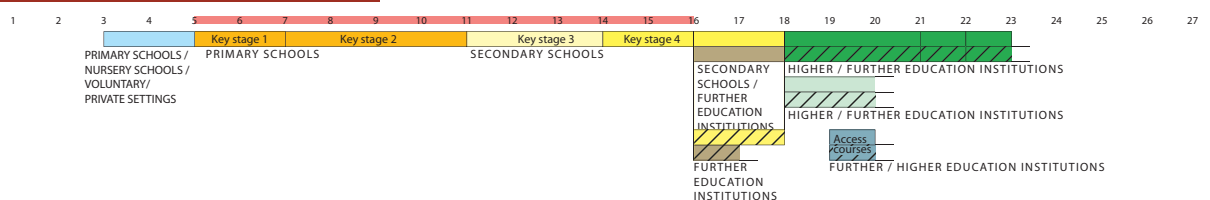
Szwecja

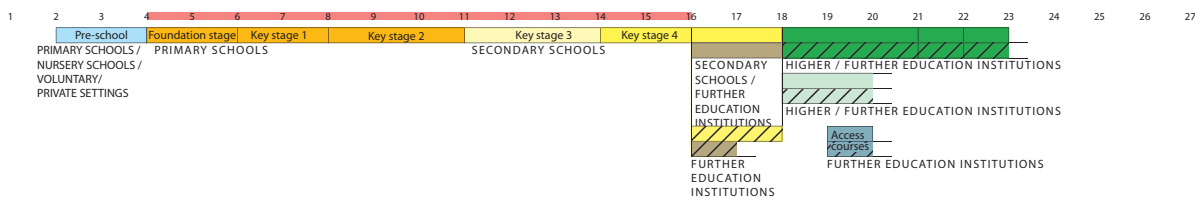
Zjednoczone Królestwo – Anglia, Walia, Irlandia Północna

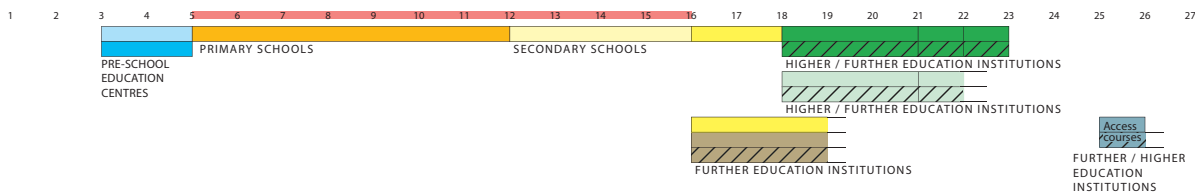
Zjednoczone Królestwo – Walia

Zjednoczone Królestwo – Irlandia Północna

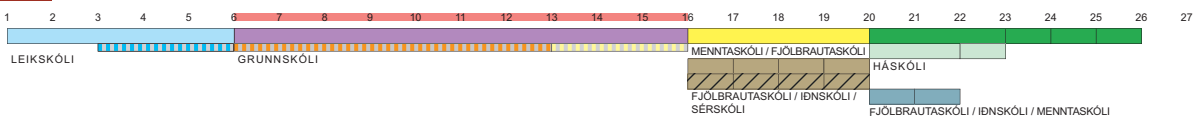

Zjednoczone Królestwo – Szkocja

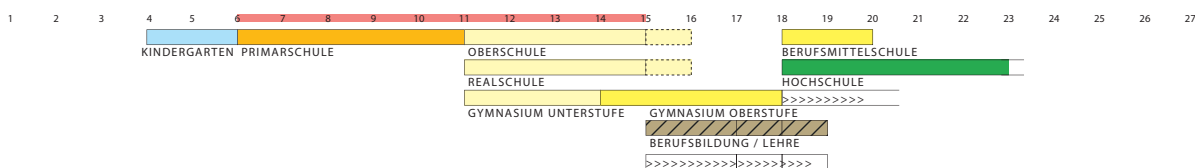

KRAJE EFTA/EOG

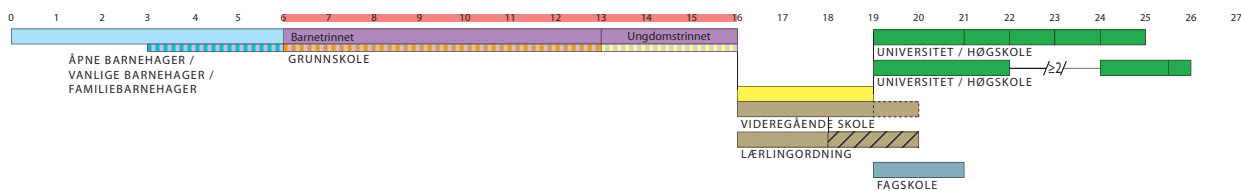
Islandia

Liechtenstein

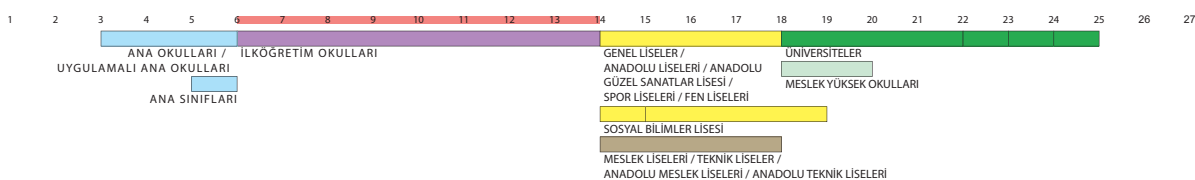

Norwegia

KRAJ KANDYDUJĄCY

Turcja

- Wychowanie przedszkolne – ISCED 0 (nie podlega Ministerstwu Edukacji)
- Wychowanie przedszkolne – ISCED 0 (podlega Ministerstwu Edukacji)
- Poziom szkoły podstawowej – ISCED 1
- Jednolita struktura (jedna instytucja dla ISCED 1 i ISCED 2)
- Obowiązek nauki w pełnym wymiarze
- Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze
- Szkoła średnia I stopnia – ISCED 2 (włączając elementy przygotowania do zawodu)
- Zawodowa szkoła średnia I stopnia – ISCED 2
- Ogólnokształcąca szkoła średnia II stopnia – ISCED 3
- Zawodowa szkoła średnia II stopnia – ISCED 3
- Szkoła policealna – ISCED 4
- Szkolnictwo wyższe – ISCED 5B
- Szkolnictwo wyższe – ISCED 5A
- Nauka w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki i praktyki zawodowych
- >> Studia za granicą
- Dodatkowy rok

-/n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

Według klasyfikacji ISCED: ■ ISCED 0 ■ ISCED 1 ■ ISCED 2

Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Wykształcenia (ISCED – UOE, edycja 1997)

- ISCED 0: Edukacja przedszkolna
Edukację przedszkolną określa się jako wstępny etap zorganizowanego kształcenia. Jest ona prowadzona w placówkach takich jak szkoły/przedszkola lub inne ośrodki i przewidziana dla dzieci w wieku od 3 lat.
- ISCED 1: Szkolnictwo podstawowe
Kształcenie na tym poziomie rozpoczyna się w wieku od 5 do 7 lat, jest obowiązkowe we wszystkich krajach i na ogół trwa od czterech do sześciu lat.
- ISCED 2: Szkolnictwo średnie I stopnia
Kształcenie na tym poziomie stanowi kontynuację kształcenia na poziomie podstawowym, ale jest wyraźniej skoncentrowane na poszczególnych przedmiotach nauczania. Na ogół ukończenie nauki na tym poziomie zbiega się w czasie z ukończeniem kształcenia obowiązkowego.
- ISCED 3: Szkolnictwo średnie II stopnia
Kształcenie na tym poziomie rozpoczyna się na ogół po ukończeniu kształcenia obowiązkowego, tj. w wieku 15 lub 16 lat. Warunkiem przyjęcia jest zwykle posiadanie odpowiedniego świadectwa (potwierdzającego ukończenie kształcenia obowiązkowego) i spełnienie innych minimalnych wymogów. Kształcenie jest często wyraźniej ukierunkowane na poszczególne przedmioty niż na poziomie ISCED 2. Kształcenie na poziomie ISCED 3 trwa na ogół od dwóch do pięciu lat.
- ISCED 4: Szkolnictwo policealne
Kształcenie na tym poziomie znajduje się niejako na granicy szkolnictwa średniego i wyższego. Programy oferowane na tym poziomie służą poszerzeniu wiedzy absolwentów szkół średnich. Typowym przykładem kształcenia na tym poziomie są programy mające na celu przygotowanie uczniów do studiów na poziomie ISCED 5 lub bezpośrednio przygotowanie do wejścia na rynek pracy.
- ISCED 5: Szkolnictwo wyższe (pierwszy etap)

Przyjęcie na ten poziom wymaga na ogół ukończenia kształcenia na poziomie ISCED 3 lub 4. Poziom ISCED 5 obejmuje studia wyższe o profilu akademickim, które mają w dużej mierze charakter teoretyczny (ISCED 5A), i studia wyższe o profilu zawodowym, które są zwykle krótsze i przygotowują do wejścia na rynek pracy (ISCED 5B).

Szczegółowe informacje na temat studiów doktoranckich (ISCED 6), jak i studiów na poziomie ISCED 5 można znaleźć w następujących publikacjach:

- Higher Education in Europe 2009: Developments in the Bologna Process, Brussels: Eurydice, 2009. (Szkolnictwo wyższe w Europie 2009: postęp w realizacji założeń procesu bolońskiego)
- Focus on the structure of tertiary education in Europe 2006/07: National trends in the Bologna Process, Brussels: Eurydice, 2007 (Struktury systemów szkolnictwa wyższego w Europie. Wkład poszczególnych państw w realizację procesu bolońskiego. Wydanie 2006/07)

Szczegółowe informacje dotyczące systemów edukacji prezentowanych w niniejszej publikacji można znaleźć na stronie Eurydice, w bazie danych Eurybase pod adresem:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurybase_en.php